Б2036

РАБОТНІЦА і КАЛГАСЬНІЦА БЕЛАРУСІ

№ 7
1933 г.

За што павінны змагацца калгасы, саўгасы і аднаасобны сэктар БССР у часе веснавой сяўбы

Пастановай ЦК УсеКП(б) і Саўнаркомам СССР зацьверджан плян засеву яравых па БССР на 1933 год у наступных лічбах:

Усяго яравых—2.680 тысяч **га**, з іх калгасы павінны засеяць 1.225 тысяч **га**, саўгасы—160 тысяч **га**, аднаасобны сэксар—1.295 тысяс **га**.

Яравога збожжа павінна быць засеяна 1.395 тысяч **га**, з іх саўгасы павінны засеяць 65 тысяч **га**, калгасы 595 тысяч **га** і аднаасобны сэктар—699 тысяч **га**.

Пшаніцы—90 тысяч **га**, з іх калгасы павінны засеяць 45 тысяч **га**.

Ячменю—300 тысяч **га**, калгасы павінны засеяць 130 тысяч **га**.

Аўса—610 тысяч **га**, калгасы—290 тысяч **га**.

АБ ХОДЗЕ ССЫПКІ НАСЕННЫХ ФОНДАЎ

Пастанова Бюро ЦК КП(б)Б

1. Ня гледзячы на тое, што тэрмін сканчэньня ссыпкі насенных фондаў (15 студзеня 1933 г.) прайшоў, плян ссыпкі па становішчы на 26 студзеня выканан: па збожжавых культурах — на 86,1 проц., ільну—на 72,9 проц., каноплі—80,4 пр. і бульбе—91 проц.

ЦК КП(б)Б лічыць, што кіраўніцтва Сіроцінскага, Гарадоцкага, Шклоўскага, Прапойскага, Лоеўскага, Бешанковіцкага, Дрысенскага і Расонскага, як найбольш адстаючых па ссыпцы насеньня раёнаў, паказала няўменьне арганізаваць справу стварэньня насенных і страхавых фондаў. Райкомы і райвыканкомы гэтых раёнаў да гэтага часу не змаглі зламаць кулацкі сабатаж у гэтай галіне. ЦК лічыць асабліва нецярпімым адставаньне асноўных ільнаводчых раёнаў (Дрыса, Лепель, Асьвея, Расоны, Сіроціна, Гарадок, Крупкі, Шклоў, Сянно) у ссыпцы насеньня ільну і патрабуе неадкладнага стварэньня пералому ў гэтай справе.

2. У сувязі з вялікім адставаньнем Сіроцінскага, Гарадоцкага, Шклоўскага, Прапойскага, Лоеўскага, Бешанковіцкага, Дрысенскага і Расонскага раёнаў па ссыпцы насенных фондаў—забараніць у гэтых раёнах гандаль збожжам, папярэдзіўшы РК КП(б)Б гэтых раёнаў, што ЦК будзе вымушан ужыць у адносінах кіраўніцтва гэтых раёнаў самыя рашучыя меры ўзьдзеяньня, калі ня будзе дасягнут у бліжэйшыя дні пералом у ссыпцы насенфондаў. Таксама забараніць гандаль збожжам у іншых раёнах БССР тым калгасам, калгасьнікам і аднаасобнікам, якія ня ссыпалі насенных фондаў.

Устанавіць канчатковы тэрмін ссыпкі насенных фондаў 5 лютага.

3. У тых калгасах і раёнах, дзе ня скончана ссыпка насенных фондаў, спыніць разьмеркаваньне даходаў у калгасах, там, дзе гэта разьмеркаваньне праведзена і насенфонды яшчэ ня створаны, што азначае фактычнае раскрадваньне насеньня, — аднавіць насенныя і страхавыя фонды за кошт насеньня, атрыманага калгасьнікамі на рукі.

4. У адносінах аднаасобных гаспадарак абавязаць райкомы і РВК браць пісьмовыя абавязацельствы аб поўным забясьпячэньні гаспадаркамі насеньнем устаноўленага цьвёрдага пасеўнага пляну. Устанавіць адказнасьць за захаваньне насеньня члена сельсавету данай вёскі і члена камісіі садзейнасьці, а таксама:

а) устанавіць сыстэму ўпаўнаважаных, якія адказваюць за хаваньне насеньня на кожныя 10 двароў аднаасобнікаў. Упаўнаважаныя павінны выбірацца на сходах дзесяцідворкі і зацьвярджацца сельсаветамі;

б) шырока практыкаваць пад кіраўніцтвам члена сельсавету праверку групамі аднаасобнікаў захаваньне насеньня адзін у аднаго;

в) правесьці праверку і ў неабходных выпадках дэзынфэкцыю сьвірнаў, дзе хаваецца насеньне.

5. Абавязаць РК і РКК забясьпечыць ссыпку насенных і страхавых фондаў па культурах у строгай адпаведнасьці з плянам сяўбы для кожнага калгасу.

У тых выпадках, калі РВК на месцы ў калгасах будзе ўстаноўлена адсутнасьць насеньня аўса, дазволіць ссыпку замест аўса жытам і пшаніцай. Даручыць Наркамзему даць на месцы дырэктыву ў адпаведнасьці з гэтай пастановай.

Папярэдзіць усе РК і РВК, што выкананьне пляну, ссыпкі насенных і страхавых фондаў будзе лічыцца скончаным толькі тады, калі ўсё насеньне будзе ачышчана, адсартавана і гатова да сяўбы.

6. За няпрысылку рэгулярных зводак па ссыпцы насенных фондаў загадчыкам райза Мсьціслаўскага—тав. Старасьціну, Лагойскага—тав. Сарвіра, Чырвонаслабодзкага—т. Бабарыка, Аршанскага—тав. Жылінка, Лельчыцкага — тав. Кадовічу, Мазырскага—тав. Радзіновічу, Парыцкага—тав. Бушалю, Крычаўскага—тав. Рыбакову (ня прыслалі зводак за 5—7 дзён)—абвясьціць суровую вымову.

Папярэдзіць гэтых загадчыкаў райза, што ў выпадку няпрысылкі зводкі аб ссыпцы насенных фондаў да іх будуць прыняты больш суровыя меры ўзьдзеяньня.

Прапанаваць Наркамзему і райкомам устанавіць самы строгі і дакладны ўлік ссыпкі насенных фондаў і рэгулярную штодзённую справаздачнасьць.

Т. Б. Б-ка Ср. Аз.

Работніца і Калгасьніца
БЕЛАРУСІ

Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!
ЛЮТЫ 1933 г.
№ 7 (188)

Задачы палітаддзелаў МТС і саўгасаў

З рэзалюцыі аб'яднанага пленуму ЦК і ЦКК УсэКП(б) па дакладу тав. Кагановіча, ухвалена 11 студзеня 1933 г.

Палітычныя аддзелы МТС і саўгасаў павінны забясьпечыць партыйнае вока і кантроль ва ўсіх галінах работы і жыцьця як саміх МТС і саўгасаў, так і калгасаў, што абслугоўваюцца МТС. Забясьпечыць якасьць насеньня ў пэрыяд сяўбы, унікнуць раскрадваньня насеньня, назіраць за правільным абмалотам, змагацца з расьцягваньнем абмалочанага збожжа, з нявыхадамі на работу, забясьпечыць уважлівы догляд жывога і мёртвага інвэнтару калгасу і саўгасу, выгнаць з калгасаў і саўгасаў усіх шкодных, антысавецкіх і антыкалгасных элемэнтаў, падабраць лепшыя праверыныя кадры для калгасаў і саўгасаў,—усе гэтыя і падобныя ім пытаньні павінны стаяць у цэнтры ўвагі палітычных аддзелаў.

ПАЛАЖЭНЬНЕ АБ ПАЛІТАДДЗЕЛАХ МТС

а) палітаддзелы МТС

Палітаддзелы МТС арганізуюцца ў кожнай машына-трактарнай станцыі ў складзе начальніка, двух яго намесьнікаў па агульна-партыйнай рабоце і аднаго памочніка па камсамольскай рабоце. Начальнік палітаддзелу МТС адначасова зьяўляецца намесьнікам дырэктара МТС па палітрабоце.

Начальнік палітаддзелу МТС ажыцьцяўляе поўнасьцю кіраўніцтва партыйнай і камсамольскай арганізацыямі МТС і калгасаў, якія ёю абслугоўваюцца, і нясе поўную адказнасьць за партыйна-палітычную работу МТС, узгадняючы плян сваёй работы з дырэктарам МТС.

Начальнік палітаддзелу, дапамагаючы дырэктару МТС ва ўсёй яго рабоце, але пры гэтым ні ў якім выпадку яго не падмяняючы, нясе побач з дырэктарам адказнасьць за выкананьне вытворчых і загатоўчых плянаў МТС.

Палітаддзел МТС у раёне дзейнасьці машына-трактарных станцый аказваюць штодзённую сыстэматычную дапамогу калгасным партыйным і камсамольскім ячэйкам, інструктуюць іх, правяраюць іх работу, праводзячы гэту сваю дзейнасьць у кантакце з мясцовым райкомам партыі.

Палітаддзел МТС прымае актыўны ўдзел у падборцы кадраў МТС і праўленьняў, і служачых калгасаў, якія абслугоўваюцца МТС, маючы на ўвазе як кіруючы склад, так і адміністрацыйна-гаспадарчых работнікаў (загадчык гаспадаркі, заг. сьвірпу, рахункавод і г. д.). Начальнік палітаддзелу МТС падпарадкуецца непасрэдна палітсэктару МТС краявога (абласнога) земкіраўніцтва і НКЗ нацрэспублік і нясе адказнасьць перад ім у сваёй рабоце.

Разам з тым ён увязвае сваю работу з мясцовым айкомам партыі шляхам: а) уваходжаньня начальніка палітаддзелу ў склад раённага партыйнага камітэту; б) пэрыядычнай інфармацыі райкому аб рабоце палітаддзелу.

Начальнікі палітаддзелаў МТС назначаюцца і зьнімаюцца Цэнтральным камітэтам УсеКП(б) па прадстаўленьні першых сакратароў крайкомаў, абкомаў і ЦК нацкампартый.

б) Палітсэктар МТС краявых (абласных) земкіраўніцтваў і наркамзёмаў нацыянальных рэспублік

У краявых (абласных) зямельных кіраўніцтвах і наркамземах нацрэспублікі арганізуюцца палітсэктары МТС у складзе: начальніка палітсэктару, двух намесьнікаў па агульна-партыйнай рабоце і аднаго памочніка па камсамольскай рабоце і адказных інструктароў па галінавых краявых Трактарацэнтрах.

Начальнік краявога (абласнога, рэспубліканскага) палітсэктару МТС зьяўляецца намесьнікам загадчыка краявога (абласнога) зямельнага кіраўніцтва. Начальнік палітсэктару МТС край. абл. ЗУ непасрэдна падпарадкуецца палітКіраўніцтва МТС Наркамзему Саюзу, узгадняе і ўвязвае сваю работу з адпаведнымі краявымі і абласнымі камітэтамі і ЦК нацкампартый, пэрыядычна робіць справаздачу перад імі аб сваёй рабоце і ўваходзіць у склад гэтых камітэтаў.

Начальнікі палітсэктароў МТС краявых, абласных ЗУ і наркамземаў нацыянальных рэспублік зацьвярджаюцца і зьмяшчаюцца Цэнтральным Камітэтам УсеКП(б) па прадстаўленьні першых сакратароў крайкомаў, абкомаў і ЦК нацкампартый.

ГВБ Ср.-Аз.

в) Паліткіраўніцтва МТС Наркамзему Саюзу

У Наркамземе СССР арганізуецца паліткіраўніцтва МТС у складзе: начальніка, двух яго намесьнікаў па агульнапартыйнай рабоце і аднаго памочніка па камсамольскай рабоце і адказных інструктароў па абласных, галінавых трактарацэнтрах.

Начальнік паліткіраўніцтва МТС Наркамзему Саюзу зьяўляецца намесьнікам наркома і падпарадкуецца як наркому, так і непасрэдна ЦК УсеКП(б). Паліткіраўніцтва МТС Наркамзему Саюзу ажыцьцяўляе кіраўніцтва партыйнай, камсамольскай і палітычна-масавай работай машынатрактарных станцый праз свае мясцовыя органы: палітсэктары МТС краявых (абласных) зямельных кіраўніцтваў і наркамземы нацрэспублік.

Начальнік паліткіраўніцтва МТС Наркамзему Саюзу назначаецца і зьмяшчаецца ЦК УсеКП(б).

Палажэньне аб палітаддзелах саўгасаў

а) Палітаддзелы саўгасаў

Палітаддзелы саўгасаў арганізуюцца пры кожным саўгасе ў складзе начальніка і двух яго намесьнікаў—па агульнапартыйнай рабоце і аднаго памочніка па камсамольскай рабоце.

Начальнік палітаддзелу саўгасу адначасова зьяўляецца намесьнікам дырэктара саўгасу і адначасова зьяўляецца намесьнікам дырэктара саўгасу на палітрабоце.

Начальнік палітаддзелу саўгасу ажыцьцяўляе поўнае кіраўніцтва партыйнай і камсамольскай работай і нясе поўную адказнасьць за партыйна-палітычную работу саўгасу, узгадняючы плян снаёй работы з дырэктарам саўгасу.

Начальнік палітаддзелу дапамагае дырэктару саўгасу ва ўсёй яго рабоце і пры гэтым ні ў якім выпадку не падменьваючы яго, нясе побач з дырэктарам адказнасьць за выкананьне вытворчых плянаў саўгасу і дырэктыў партыі і ўраду па дакладным выкананьні здачы прадукцыі дзяржаве.

Палітаддзелы саўгасаў прымаюць актыўны ўдзел у падборы кадраў саўгасаў, у тым ліку адміністрацыйна-гаспадарчых работнікаў.

Начальнік палітаддзелу саўгасу падпарадкуецца непасрэдна паліткіраўніцтву Наркамсаўгасаў і нясе адказнасьць у сваёй рабоце перад сакратарыятам абкому, крайкому або ЦК нацкампартый.

Начальнік палітаддзелу саўгасу назначаецца і зьмяшчаецца Цэнтральным Камітэтам УсеКП(б) па прадстаўленьні першых сакратароў крайкомаў, абкомаў і ЦК нацкампартый.

б) Паліткіраўніцтва саўгасаў пры Наркамаце саўгасаў Саюзу

Пры Наркамсаўгасаў Саюзу ССР арганізуецца паліткіраўніцтва саўгасаў у складзе начальніка, двух яго намесьнікаў і аднаго памочніка па камсамольскай рабоце.

Начальнік паліткіраўніцтва саўгасу Наркамсаўгасаў зьяўляецца намесьнікам наркома і падпарадкуецца як наркому, так і непасрэдна ЦК УсеКП(б).

Паліткіраўніцтва саўгасаў Наркамату збожжавых і жывёлагадоўчых саўгасаў ажыцьцяўляе кіраўніцтва партыйнай, камсамольскай і палітычна-масавай работай у саўгасах.

Начальнік паліткіраўніцтва саўгасаў Наркамсаўгасаў назначаецца і зьмяшчаецца ЦК УсеКП(б).

Аб задачах барацьбы ў калгасах з рэшткамі кулацтва

(*З дакладу ЯКАУЛЕВА на III сэсіі ЦВК СССР*)

Я пераходжу цяпер да таго, што пакуль яшчэ перашкаджае большасьці калгасаў скарыстаць ва ўсю перавагі, закладзеныя ў калгаснай сыстэме вытворчасьці, да таго, якія труднасьці сустракаюць на сваім шляху калгасы, да таго, як і якімі спосабамі ворагі савецкай дзяржавы і калгасаў прабуюць псаваць калгасную вытворчасьць і якія тыя вагары, тая зброя, якія савецкая ўлада накіроўвае супроць гэтых ворагаў.

Вам усім вядома на вопыце перш за ўсё ўборкі і збожжазагатовак, асабліва на Поўначным Каўказе, Украіне і Ніжняй Волзе, як кулакі і падкулачнікі, былыя гандляры, белыя афіцэры і розныя іншыя былыя людзі, якіх мы вышыблі з вытворчасьці, прабуюць шкодзіць справе калгасаў. Мы іх разграмілі, як вытворчую сілу. Але як людзі яны існуюць. Яны прабуюць пралезьці ў калгасы, каб перашкаджаць вытворчасьці, каб іх узарваць з сярэдзіны, часамі нават, каб ператварыць калгасы ў зброю супроць савецкай улады. Гэта, таварышы, не нечаканасьць для нас. Яшчэ ў красавіку 1929 г. тав. Сталін у сваёй прамове „Аб правым ухіле“ гаварыў:

„Ня было яшчэ ў гісторыі такіх выпадкаў, каб паміраючыя клясы добраахвотна зыходзілі са сцэны. Ня бывала яшчэ ў гісторыі такіх выпадкаў, каб паміраючая буржуазія не паспрабавала ўсіх рэштак сваіх сіл для таго, каб адстаяць сваё існаваньне. Ці добры будзе ў нас нізавы савецкі апарат, ці дрэнны, наша прасоўваньня ўперад, наша наступленьне будзе скарачаць капіталістычныя элемэнты і выцясьняць іх, а яны, паміраючыя клясы, будуць супраціўляцца ня гледзячы ні на што“. („Вопросы ленинизма“, стар. 401).

Гэта прадбачыла XVII партканфэрэнцыя, якая падкрэсьліла, што на паасобных вучастках, у паасбныя моманты будзе яшчэ мець месца абвастрэньне клясавай барацьбы, ня гледзячы на ўсе дасягненьні і посьпехі. Справа дайшла да таго, што ў радзе МТС і ў апараце Трактарацэнтру была выкрыта патаемная шкодніцкая арганізацыя, якая ахапляла сваёй дзейнасьцю рад МТС і якая складалася з былых афіцэраў, контррэвалюцыйных элемэнтаў, інтэлігенцыі і кулакоў. Маім абавязкам зьяўляецца далажыць вам, да якіх мэтадаў барацьбы звярачаюцца гэтыя разгромленыя, але яшчэ не да канца дабітыя ворагі працоўнага сялянства і савецкай дзяржавы. Падам прыклад дзейнасьці контррэвалюцыйнай шкодніцкай арганізацыі ў МТС Ціхарэцкага раёну Паўночнага Каўказу.

У шкодніцкай групе ў гэтай МТС было 15 чалавек, у тым ліку: бухгальтар, заг. гаспадаркай, рахункаводы, брыгадзіры, трактарысты, кладаўшчыкі. Увесь склад гэтай групы—або кулакі, або бліжэйшыя сваякі кулакоў.

Вось як арганізавала гэта шкодніцкая банда рамонт трактароў:

„Большасьць трактароў выходзіла з рамонту неадрэгуляванымі: рамонтная брыгада моцна зацягвала гайкамі падшыпнікі на валу, так што рукамі завесьці матор ня было магчымасьці. Таму трактар прыходзілася заводзіць шляхам буксаваньня другім трактарам. Трактары не пасьпявалі даходзіць да месца працы, як падшыпнікі расплаўляліся і трактар, які толькі што вышаў з рамонту, прыходзілася цягнуць другім трактарам назад у майстэрню“ (паводле паказаньняў Аладзіна, брыгадзіра сына раскулачанага кулака).

„Прастоі трактароў на працягу 1932 г. былі вялізарныя. Трактарыст маёй брыгады Палухін Аляксей сьвядома спускаў масла з картэру з мэтаю расплавіць падшыпнікі. Са жніўня па лістапад Палухін расплаўляў падшыпнікі матораў да 20 раз. Другі трактарыст маёй брыгады Ўшакоў Васіль з ліпеня па лістапад распяавіў 8 пар падшыпнікаў“ (паказаньні таго-ж Аладзіна).

„Для таго, каб сарваць работу МТС я асабіста сам спускаў з картэру масла, каб яго сапсаваць. Я рабіў гэта з дазволу брыгадзіра Аладзіна“ (паказаньні абвінавачанага трактарыста Палухіна).

„Мы аралі 2-ма плугамі разам з трактарыстам Пуліным. Пулін браў глыбокую баразну, а я ідучы за ім плыткую. У рэзультаце гэтага мы за ноч узаралі каля 4 гэкт. і ўсё ворыва пайшло на змарку“ (паказаньні таго-ж Палухіна).

Такіх прыкладаў нямала. Вось, як ворагі ў сваёй нянавісьці да савецкай улады гатовы сарваць ураджай і прымусіць галадаць сумленна працуючых калгасьнікаў.

Другі прыклад шкодніцтва ўжо не ў адносінах да трактара, а ў адносінах да каня. Зноў-такі шкодніцтва было тут арганізавана кулакамі і былымі людзьмі, якіх песенька сьпета, якія з вытворчасьці выбіты і якія прабуюць цяпер усімі спосабамі пашкодзіць інтарэсам калгаснага сялянства і дзяржавы.

На Паўночным Каўказе ёсьць калгас „День урожая“. Вось, хто пралез на кіруючыя пасады ў гэтым калгасе: брыгадзір 4-й брыгады меў да рэвалюцыі ўласную паравую малатарню і 160 дз. зямлі; першы конюх Ульлянка Рыгор—былы дваранін-белагвардзеец; другі конюх Ульлянка Іван—яго брат, таксама дваранін, былы афіцэр Дзянікінскага карнага атраду; трэці конюх Краўчанка—дваранін, які меў да рэвалюцыі 120 дз. зямлі, служыў ад‘ютантам у дзянікінскага камэнданта ў суседняй станіцы.

Вось, як працавалі гэтыя людзі: конюх Ульлянка атрымліваў на стайню ў суткі 7 клг. мукі з тым, каб пасыпаць мукой рэзаную салому тры разы ў дзень. Аднак-жа ён коняй карміў аднэй саломай. У рэзультаце дзесяткі коняй загінулі ад зморанасьці. Першы бухгальтар у тым-жа калгасе Шыфрын—асоба цёмная. Адно толькі ясна ўстаноўлена, што ён у 1931 г. вышаў з дому зьняволеньня, дзе два гады адбываў за крадзёж.

На вопыце калгасу „День урожая“ лішні раз відаць, якая пільнасьць патрэбна ў адносінах да клясавага ворага, як гэты клясавы вораг пралазіць у калгасы на любую пасаду, абы толькі псаваць калгасную справу, і якая пільнасьць патрэбна сумленнаму калгасьніку, каб не дапусьціць гэтых ворагаў да калгаснай гаспадаркі.

Там-жа на Паўночным Каўказе ў адным з калгасаў „цягавая сіла ўтрымлівалася ў часе ворыва агідна. Коняй наўмысна даручалі маладым хлапцом, якія іх ня пасьвілі і не паілі, а пускалі бегаць па стэпы ў хамутох і пастромках. Мокрых і дрэнна накормленных коняй зьверскі зьбівалі каламі і віламі“ (з паказаньняў абвінавачанага Кукса).

Яшчэ прыклад аднага калгасу Нова-Адэскага раёну Украіны. Тут у конюхі пралез Ганчар—кулак, які раней арандаваў 30 дз. і меў складаную малатарню, былы кулак яшчэ і ў 1929 г. Кулаку Ганчару ўдалося пралезьці ў арцель. У 1930 г. ён два разы з яе выходзіў і прабаваў яе ўзарваць. Калі гэта не ўдалося, пачаў шкодзіць. Ён сьвядома замарыў голадам больш паловы коняй калгасу.

Яшчэ прыклад таго, як ворагі прыстасоўваюцца, прыкідваюцца савецкімі людзьмі для таго, каб шкодзіць калгаснаму сялянству і дзяржаве.

У Цяміжбэкскую МТС Паўночнага Каўказу прабраліся: у якасьці брыгадзіра трактарнага атраду Кандраценка—былы белы афіцэр і арганізатар плаўкі падшыпнікаў Сувораў—сын белага афіцэра, пралез у старшыя трактарысты, разьбіў два трактары; Леўчанка—кулак, пралез у брыгадзіры, спаліў трактар і прадаў на 6 тыс. руб. запасных частак. Тут-жа памочнік галоўнага бухгальтара—буйны гандляр, вучотчык Сахо—сын афіцэра, Анішчэнка—старшы рахункавод—сын папа.

Наколькі ворагі ўмеюць пры гэтым прыстасоўвацца, прыняць вонкавы агульна-савецкі выгляд, наколькі нашы работнікі бываюць пры гэтым сьляпымі, відаць з таго, што дырэктар гэтай МТС (аж да выключэньня яго з партыі) заяўляў, што ніякіх кулакоў у МТС няма, што ўсё гэта выдумкі, што ўсе людзі свае, надзейныя, добрыя.

Такава адна лінія шкодніцтва.

Яно набыло шырокі характар на Кубані, дзе ў рэзультаце сабатажніцкага правядзеньня ворыва і сяўбы рад раёнаў сабраў ураджай значна больш горшы, чым выцякала з неспрыяючых кліматычных умоў гэтага году—збожжа вырасла рэдкае і было задушана бур‘яном.

Тут мелі месца масавыя выпадкі наўмыснага ворыва з агрэхамі, арганізаванай пакражы насеньня, злоснага зьмяншэньня норм высеву.

Зусім відавочна, якую мэту маюць шкоднікі, зьнішчаючы трактары і коняй, і арганізуючы шкодніцкі дрэннае ворыва і сяўбу.

Другі шлях, па якім ідуць ворагі калгасаў,—гэта шлях раскрадваньня калгаснай уласьнасьці. Дазвольце падаць некалькі прыкладаў для таго, каб усё працоўнае сялянства нашай краіны ведала да якога спосабу барацьбы гатоў зьвярнуцца кудак і наколькі на варце павінны быць усе калгасьнікі і ўсе працоўныя сяляне ў нашай краіне.

На тым-жа Паўночным Каўказе ў калгасе „Путь хлебороба“ кулакі засеўшыя ў праўленьні, утаілі ад уліку і пакінулі для крадзяжу сваёй арганізаванай шайкі 1.000 цэнт. розных культур і 300 цэнт. кукурузы пакінулі гніць у стэпу.

На тым-жа Паўночным Каўказе ў станіцы Палтаўскай у калгасе „518“ старшыня калгасу Шумілаў ссыпаў звыш 300 пудоў ячменю ў дом свайго сына. У тым-жа калгасе „518“ арганізаваная кулацкая шайка пакінула незасеяным вучастак у 100 га, сьпісаўшы ў расход і раскраўшы ўсё насеньне, адпушчанае калгасам для сяўбы.

У калгасе „Новая деревня“ на Паўночным Каўказе пралезшыя ў праўленьне кулакі прадалі аднаасобнікам 160 пудоў калгаснага збожжа, а для выкананьня абавязацельстваў па загатоўках і для насеньня нібы збожжа не знайшлі.

У калгасе „Коминтерн“ кіраўнікі контррэвалюцыйнай групы сталі з першага-ж дня малацьбы ссыпаць збожжа ў патаемныя сьвірны і такім чынам ссыпалі збожжа ў 27 сьвірнаў, нідзе яго не запрыходаваўшы. Там-жа кіраўнікі контр-рэвалюцыйнай групы зьнялі з малатарні па 2 ветрагонных крыла, у рэзультаце чаго тры чвэрці збожжа пры абмалоце ўходзіла ў адыход.

Вось якія факты. Раскрадваючы збожжа, раздаючы членам сваіх груповак, гультаём, якія не выпрацоўвалі працадзён, кулакі і падкулачнікі, былыя афіцэры і гандляры якія пралезьлі ў рад калгасаў на Паўночным Каўказе, прабавалі сарваць выкананьне калгасамі іх абавязацельстваў перад дзяржавай і пакінуць калгасьнікаў, якія шмат працавалі і выпрацавалі шмат працадзён, бяз збожжа. Манэўры гэтых людзей вы ведаеце. Вясною, калі калгасьнікі ішлі на работу, яны сьмяяліся над кожным хто ішоў на работу. Яны гаварылі: „работа дурняў любіць“, „чаго, моў, ідзеш на работу, чаму табе больш за другіх патрэбна. Раз ты ў калгасе—калгас усёроўна табе хлеб дасьць, будзеш, ці ня будзеш працаваць“. Калі-ж справа дайшла да ўборкі, гэтыя-ж людзі ўзьнялі крык—дзе-ж „справядлівасьць“, дзе „роўнасьць“, чаму адны павінны атрымаць хлеб, а іншыя не атрымліваюць, і прыняліся за арганізацыю ўсіх мярзаўцаў, гультаёў на базе крадзежу калгаснай прадукцыі, расьцягваньня калгаснага збожжа, на базе ашуканьня савецкай дзяржаве і лепшых калгасьнікаў.

Савецкая ўлада сваячасова разгледзела гэтыя кулацкія шкодніцкія манэўры. Тав. Сталін па-ленінску з усёй вострасьцю паставіў пытаньне аб ахове грамадзкай уласнасьці яшчэ ў самым пачатку гэтай восені. Тады быў выдан закон аб ахове грамадзкай уласнасьці. Вы ведаеце, што гэта адзін з важнейшых законаў для ўмацаваньня калгасаў. Гэты закон абрушвае меч пралетарскай дыктатуры на галовы ўсіх ворагаў калгасаў, ворагаў калгаснай гаспадаркі. Гэты закон уяўляе сабою аснову для замацаваньня сапраўды рэвалюцыйнай законнасьці ў цяперашні умовах. Пасьлядоўнае правядзеньне ў жыцьцё гэтага закону дапаможа абараніць інтарэсы калгаснага сялянства ад замахаў яго ворагаў. Вось, таварышы, якія былі дзьве лініі барацьбы асколкаў варожых нам клясаў, намі разгромленых, але яшчэ не да канца дабітых.

Гэтым, аднак, справа ня вычэрпваецца. Такога шкодніка, які псуе трактар, або губіць каня, або крадзе калгаснае збожжа параўнаўча лёгка злавіць і калі ўжо зловіш, дык тут справа ясная. Тут кожны калгасьнік скажа: гэты чалавек псаваў трактар. Ён арганізаваў голад—гэты вораг савецкай дзяржавы і калгасаў; гэты чалавек замарыў каня. Замарыць калгаснага каня можа толькі вораг народу,—пакараем яго паводле ўсёй строгасьці закону аб ахове грамадзкай уласнасьці; гэты чалавек краў збожжа—расправімся з ім бязьлітасьна.

Больш складана стаіць справа ў тых выпадках, калі вораг дзейнічае абыходнымі манэўрамі. Вось напрыклад, у адным з калгасаў Руднянскага раёну Ніжняй Волгі праўленьне вызначыла для дзіцячых ясьляй 1,5 тыс. пудоў збожжа. Здавалася-б добрая справа, вызначылі збожжа ясьлям,—хто-ж супроць ясьляй? Але, навошта-ж тут 1,5 тыс. пудоў збожжа,—калі-б там замест дзяцей былі коні,—усё-ж столькі збожжа яны ня зьелі-б. А ўся справа ў тым, што пад відам паўтары тысячы пудоў збожжа для ясьляй, кулакі і кулацкія наймітьі раскрадваюць калгаснае збожжа і арганізуюць сабатаж збожжазагатовак.

Другі прыклад: калгас імя XVI партзьезду ў ЦЧВ. Тут арганізавана грамадзкае харчаваньне. Здавалася-б, што-ж тут дрэннага? Хто можа выступіць супроць грамадзкага харчаваньня? Ніхто. А кулацкія ворагі калгасаў арганізавалі гэту справу так, што пад відам грамадзкага харчаваньня выдавалі па некалькі кілёграмаў хлеба ў дзень на едака—проста гаворачы, арганізавалі расьцягваньне збожжа.

Многім з вас вядомы факт, які меў месца ў Арэхаўскім раёне, Днепрапятроўскай акругі, калі райкалгассаюз даў загад вызначыць фонд для стада сьвіней у 6 тыс. з лішкам штук, тады, як сьвіней у калгасах было 2.000 штук. Зноў такі зусім ясна, што калі ў вас ёсьць стада сьвіней у 2.000 штук, а вы вызначаеце корму на 6 з лішкам тысяч сьвіней, калі да таго-ж фонд гэты вызначаецца да выкананьня пляну збожжазагатовак і проста ў страту пляну збожжазагатовак, дык гэта зьяўляецца сапраўдным кулацкім манэўрам, сапраўднай арганізацыяй зрыву выкананьня калгасамі іх абавязацельстваў перад дзяржавай па загатоўках, гэта зьяўляецца арганізаваным крадзяжом і ўдарам па грамадзкай аснове калгаснай вытворчасьці.

Усякаму ясна, што ў гэтым выпадку ворага злавіць і разьбіць цяжэй, чым у першых выпадках, аб якіх я вам дакладваў, хоць ён для справы ўмацаваньня калгаснай вытворчасьці ня менш небясьпечны чым той, хто ломіць машыны і губіць коняй. Гэтыя людзі хітрэйшыя за тых, якія ломяць машыны, яны надзяваюць маску „дабрачкоў“, абаронцаў працоўных сялян і ловяць на гэту вуду несьвядомых членаў калгасаў; яны дэмагагічна патураюць рвацкім настроям адсталай часткі калгасьнікаў, каб такім шляхам разбурыць грамадзкую аснову калгаснай вытворчасьці, падарваць эканамічна і разбурыць калгасы.

Нашым абавязкам, абавязкам усіх калгасьнікаў, якія даражаць справай калгасу, абавязкам усіх калгасьнікаў, якія сумленна працуюць у сваім калгасе, абавязкам усіх калгасьнікаў, якія супроць лодыраў, супроць дармаедаў, абавязкам усіх калгасаў, якія імкнуцца да выкананьня сваіх абавяцельстваў перад дзяржавай, якія хочуць павысіць свой дабрабыт,—бязумоўна зьяўляецца выкрываць і таксама біць такіх ворагаў, якія прыкідваюцца „прыяцелямі“, як і адкрытых ворагаў, якія ломяць машыны і псуюць коняй.

Усе пралезшыя шкоднікі і кулакі прабуюць у тэй ці іншай меры скарыстаць яшчэ нязжытыя прыватна-ўласьніцкія імкненьні калгасьнікаў. Яны прабуюць скарыстаць даверлівасьць многіх вясковых камуністаў, якія ня ўмеюць разгледзець і злавіць ворага, што расьсеяўся ў калгаснай масе, або які пралез на якую-небудзь пасаду рахункавода і прыкінуўся звычайным савецкім работнікам. Яны скарыстаюць гультаёў, дармаедаў, якія разглядаюць калгасную маемасьць перш за ўсё як матар'ял для пакражы. Яны скарыстаюць, нарэшце, гнілую паблажку многіх кіраўнікоў калгасаў, МТС, зямельных органаў, многіх камуністаў.

Праграма барацьбы супроць гэтых элемэнтаў дана, таварышы, у прамове т. Сталіна аб рабоце ў вёсцы. Гэта прамова з пункту гледжаньня пастаноўкі работы ў вёсцы мае яшчэ большае значэньне, чым яго прамова перад прамыслоўцамі аб задачах гаспадарнікаў, дзе т. Сталін высунуў усім вам вядомыя шэсьць умоў перамогі. Трэба гэту прамову пакласьці ў аснову паляпшэньня работы ў вёсцы ня толькі па лініі партыйных арганізацый, але і па лініі ўсіх савецкіх і гаспадарчых арганізацый, асабліва ў зямельных органах і МТС.

Усе вы, таварышы, ведаеце, што ворагі, якія пралезьлі ў калгасы, з асаблівай энэргіяй прабуюць заняць месцы, зьвязаныя з улікам. Яны разумеюць, што з гэтай пазыцыі—пазыцыі рахункаводаў, вучотчыкаў лягчэй за ўсё абстраляць калгас і псаваць калгасную вытворчасьць.

Здавалася-б, што рахункавод, або вучотчык не такая вялікая пасада, каб да яе асабліва імкнуцца, але факт зусім бясспрэчны, што контр-рэвалюцыйныя шкоднікі, кулацтва і падкулачнікі маюць асаблівае імкненьне іменна да гэтых пасад. Сарваўшы ўлік, можна найлепшым, найбольш лёгкім шляхам арганізаваць раскрадваньне. У калгасе імя „9 января“ ў Башкірыі пралезшая ў калгас шайка не запрыходавала ў кнігах 221 *цнт* збожжа. Зусім ясна, што гэта збожжа было прызначана для раскрадваньня.

Ворагі, якія пралезьлі ў Раманаўскі калгас на Ніжняй Волзе, склалі гаспадарчы балянс, на падставе якога не хапала ім 3.000 *цнт*, а пры праверцы выявілася, што яны не запрыходавалі 9 сьвірнаў з наяўных 21.

У калгасе „Червонна перамога“ былі запісаны ўраджайнасьць і пасеў, а валавы збор быў запісан у паўтары разы меншы, чым гэта выцякала з тут-жа запісанага пасеву і ўраджайнасьці. Незапрыходаваньне атрыманых сродкаў, выдача гэтых сродкаў без дакумантаў, хаваньне іх па кішэнях, неахайнасьць ва ўліку — аказваюцца на справе формай наступленьня клясавага ворага.

Колькі хочаце такіх выпадкаў накшталт меўшага месца ў адным з калгасаў ЦЧВ, калі калгасьнік Вадап'янаў, які працаваў усю зіму ў калгасе, у момант падліку выявіў, што яму запісана толькі тры працадні, а ў той-жа час калгасьнік Сяргееў у тым-жа калгасе, які зіму праляжаў на печцы, аказаўся з 23 працаднямі.

Вось, якое значэньне тав. Ленін надаваў справе ўліку і кантролю.

„Рабочыя і сяляне, працоўныя і эксплёатаваныя! Зямля, банкі, фабрыкі, заводы перайшлі ва ўласнасьць усяго народу! Бярэцеся самі за ўлік і кантроль вытворчасьці і разьмеркаваньне прадуктаў,— у гэтым і толькі ў гэтым шлях да перамогі сацыялізму, зарука яго перамогі, зарука перамогі над усякай эксплёатацыяй, над усякай галечай і ўбоствам! Бо ў Расіі хопіць хлеба, жалеза, лесу, воўны, бавоўны і ільну на ўсіх, абы толькі ўстанавіць усенародны дзелавы практычны кантроль за гэтым разьмеркаваньнем, абы перамагчы ня толькі ў палітыцы, але і ў штодзенным эканамічным жыцьці ворагаў народу: багатых, іх прыхлябальнікаў, потым жулікаў, дармаедаў і хуліганаў“.

„Ніякай літасьці гэтым ворагам народу, ворагам сацыялізму, ворагам працоўных! Вайна не на жыцьцё, а на сьмерць багатым і іх прыхлябальнікам, буржуазным інтэлігентам, вайна жулікам, дармаедам і хуліганам.

Багатыя і жулікі—гэта два бакі аднаго мэдалю, гэта—два галоўныя разрады гужаедаў, выкармленых капіталізмам, гэта — галоўныя ворагі сацыялізму, гэтых ворагаў трэба ўзяць пад асобны нагляд усяго насельніцтва, з імі трэба распраўляцца пры малейшым парушэньні імі правілаў і законаў сацыялістычнага грамадзтва—бязьлітасна. Усякая слабасьць, усякія хістаньні, усякае сантымэнтальніцтва ў гэтых адносінах было-б найвялікшым злачынствам перад сацыялізмам“ (Ленін, том XXII, стар. 164 „Як арганізаваць спаборніцтва“).

Вось, як гаворыць тав. Ленін па гэтым пытаньні. У сувязі з гэтым мы просім сэсію Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту СССР пастанавіць:

„1) абавязаць праўленьні калгасаў ставіць на пасады рахункаводаў, бухгальтароў і ўсіх ведаючых улікам калгаснай маемасьці людзей сумленных, праверaных, адданых справе савецкай улады і калгасам, людзей, няздольных ашукаваць калгасы і дзяржаву;

2) усякае ашуканства ў справе ўліку калгаснай маемасьці, калгаснай працы і калгаснага ўраджаю павінна разглядацца, як дапаможніцтва кулаку і антысавецкім элемэнтам, як спроба раскрадваньня калгаснай маемамасьці, з прычыны чаго павінна карацца па закону аб ахове грамадзкай уласнасьці ад 7 жніўня 1932 г.;

3) на працягу 1333 г. павінна быць праведзена грамадзкая праверка і чыстка калгасных рахункаводаў, загадчыкаў гаспадаркаю і вартаўнікоў сьвірнаў у калгасах;

4) калгасны рахункавод павінен у будучым назначацца праўленьнем калгасу і зацьвярджацца ў сваёй пасадзе райвыканкомам“.

Гнілым людзям гэта можна здацца праз меру строгім. Мы з гнільлю лічыцца ня можам і не павінны. Мы павінны дзейнічаць, як гэтаму вучыў тав. Ленін. Можна не сумнявацца ў тым, што вялізарная большасьць калгасьнікаў ухваліць цалкам і поўнасьцю гэту пастанову Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саюзу ССР.

Змаганьне перадавікоў

У мінулым годзе, калі на палёх ляжаў яшчэ сьнег і скрыпелі маразы, яны, лёзьнянскія жанчыны - перадавікі, арганізаваўшы свае „бабскія“ брыгады ва многіх калгасах, вазілі гной на поле; яны зьбіралі попел і захоўвалі да вясны; яны разам з мужчынамі езьдзілі ў лес, рэзалі, секлі і вазілі на склады дровы і будаўнічы матар‘ял; яны часта ў дзьве зьмены—днём і ўночы—сартавалі насенныя фонды на „трыумфах“, „зьмейках“, „трашчотках“ і „трыерах“; яны даглядалі жывёлу, кармілі яе, паілі і даілі кароў, яны прымалі актыўны ўдзел у мабілізацыі сродкаў і г. д.

Зіма была лютай, марознай. Ад холаду мерзьлі рукі, чырванелі шчокі, твары і вопратка пакрываліся інеем, сьнегам і пылам, а ў грудзёх кіпела бадзёрасьць, рос энтузіязм, ударніцтва, жаданьне па-баявому справіцца з усімі палітычна-гаспадарчымі кампаніямі, па-бальшавіцку падрыхтавацца да веснавой сяўбы.

І справіліся! І падрыхтаваліся! Ударна прайшла сяўба. Ударна прайшла ўборка. Баявыя прыклады можна было бачыць на кожным кроку. Асабліва—па церабленьні, абмалоце і расьціле ільну. На палёх лёзьнянскіх калгасаў быў пастаўлен ня толькі ўсебеларускі, але і ўсесаюзны рэкорд на шпаркасьць церабленьня ільну рукамі. Лепшыя ўдарніцы буксірных брыгад з Глоданак і Чарніц у Стасеве, Каралёве і Выдрэі выцярэбівалі па 0,29 гэкт. у дзень. Нячуваныя нормы, пры захаваньні высокай якасьці. На дапамогу жаночым рукам прыйшла і машына-ільнацерабілка „Камсамолка“, малатарка „Эдзі“ і інш.

Ачыстка насеньня.

Добра справіліся з уборкай.

Справіліся і з загатоўкамі і ссыпкай насенных фондаў. Пад кіраўніцтвам раённай партарганізацыі зламалі кулацкі сабатаж у загатоўках, разьбілі клясава-варожыя сілы на вёсцы і іх агентуру—перараджэнцаў з партбілетамі ў кішэні, выканалі свае абавязкі перад дзяржавай, як па збожжы, мясу, бульбе, так і па ільну—вядучай тэхнічнай культуры ў раёне. Зараз ідзе разьмеркаваньне ўраджаю. Хто працаваў па-ўдарнаму, той шмат і атрымлівае.

З гонарам закончылі 1932 год калгасы Лёзьнянскага раёну. Па іх прыкладах раўняюцца працоўныя аднаасобных гаспадарак. Ва ўсім гэтым не малая заслуга і жанчыны.

Як-жа лёзьнянскія жанчыны-калгасьніцы рыхтуюцца да першай сяўбы другой пяцігодкі?

Зараз у раёне ідзе падагульваньне вынікаў работы за мінулы год, вынікаў загатовак, вывучаюцца ўрокі барацьбы з кулацтвам, якое асабліва шалёна супраціўлялася супроць загатовак па ўсіх відах, якое яшчэ канчаткова не дабіта, якое будзе супраціўляцца ў часе падрыхтоўкі да вясны і веснавой сяўбы. Абгаворваюцца далейшыя задачы сацыялістычнага будаўніцтва і ачышчэньня калгасаў ад варожага элемэнту.

У мястэчку Лёзна 29 студзеня адбылася раённая канфэрэнцыя калгасьніц-дэлегатак. Прысутнічала 317 чалавек. У парадку дня стала адно пытаньне: „Вынікі студзеньскага пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б)“.

Уважліва заслухаўшы даклад, жанчыны пачалі выказацца. Актыўна прайшла канфэрэнцыя.

Аб чым гаварылі дэлегаткі?

Тав. Івашкіна з калгасу „Зьвязда“ расказала канфэрэнцыі:

— Пляны загатовак мы выканалі і перавыканалі. Горш аднаасобны сэктар: пад уплывам кулака, там хаваюць лён, які ў некаторых мясцох і знайшлі. Быў і ў калгасе выпадак, што пад выглядам абмалоту адна калгасьніца занесла дадаму (украла) 36 фунтаў ільну. Але гэта вінаватая засталася без пакараньня.

Правільна тав. Івашкіна адзначыла, што ў калгасе „Зьвязда“ слаба змагаюцца з кулакамі-шкоднікамі, лібэральнічаюць з імі. Вось яшчэ прыклад.

Выключылі з калгасу кулака Старыковіча і пакінулі яго жыць у калгасе, нават у цэнтры калгасу. Гэты Старыковіч усё крышыць, ломіць, бо гэта не яго і яму калгаснае дабро колё вочы. Праўленьне калгасу нічога з ім ня робіць, бо старшыня калгасу Маншынскі—радня Старыковічу. Тав. Зарачанская падтрымала Івашкіну:

— Правільна, моцна зараз кулакі расходзяцца, бо ім нядоўга жыць. Сачыць і выяўляць клясавага ворага—наша задача.

Многія жанчыны-дэлегаткі гаварылі аб недахопах у арганізацыі працы, гаварылі аб абязьлічцы, слабым кіраўніцтве ў радзе калгасаў і г. д. А галоўнае—гаварылі аб тым, што становішча ў калгасах палепшылася значна і яшчэ больш паляпшаецца, калі ачысьціліся ад кулакоў.

Рад дэлегатак рапартаваў канфэрэнцыі аб поўнай ссыпцы насенных і страхавых фондаў, аб рамонце інвэнтару, аб падрыхтоўцы да сяўбы. Наперадзе ідуць жанчыны—члены калгасаў Чарнецкага сельсавету. Яны бальшавіцкай справай паказалі разуменьне важнасьці сваячасовай падрыхтоўкі да сяўбы.

Кіруе працай сярод жанчын у Чарнецкім сельсавеце т. Шамшакова. Яна дабілася, што рэгулярна—два разы ў месяц 10 і 22 жанчыны-дэлегаткі зьбіраюцца на сходы. Вось, напрыклад, яшчэ 10 сьнежня пастанавілі праверыць ход ссыпкі насенных фондаў. Склалі брыгады. Праверылі, а 22 сьнежня падагулілі вынікі.

21 сьнежня вылучылі для праверкі становішча коняй, рамонту інвэнтару і г. д. 10 студзеня падагулілі вынікі праверкі. У чым-жа гэтыя вынікі заключаюцца? Якія паляпшэньні ўнесла работа жанчын?

Актывісты калгасьнікі выкрываюць клясавых ворагаў

Калгасьніцы сабраліся хутка. Па сяле насілася чутка, што прыехаў чалавек з раёну і будзе гаварыць пра каляды. Гэта пытаньне вельмі цікавіла калгасьніц і калгасьнікаў. Даклад праслухалі вельмі ўважліва.

У спрэчках вялікую актыўнасьць праявілі жанчыны. Першай выступіла Кацярына — ды што нам каляды, замест сьвяткаваньня, мы згодны ісьці на работу, малаціць або сартаваць насеньне.

Аб калядах гаварылі мала, больш закраналі сваё калгаснае жыцьцё, працу, кіраўніцтва.

Сьмела, з запалам гаворыць маладая калгасьніца Дзямідовіч. „Праўленьне калгасу няправільна разьмеркавала прэміяваньне за лён. Я працавала больш другіх па ільну (28 дзён) і мне прэміі не далі, а жонка Лапіцкага (члена праўленьня) працавала менш і атрымала“.

Адна за другой выступаюць жанчыны і скардзяцца, што праўленьне з імі ніколі нічога не абгаварвае, робіць усё канцылярскім парадкам.

Больш за ўсіх на сходзе гаварыла Кацярына—былая батрачка. — Нас ніколі не запрашаюць на пасяджэньні праўленьня, да гэтага часу нават ня зробяць лавак, каб калгасьнік, прышоўшы з работы, мог-бы пасядзець на пасяджэньні праўленьня, прыцяць удзел у абгаварэньні гаспадарчых пытаньняў.

Калгасьнікі-актывісты сьмела, па - бальшавіцку крытыкуюць праўленьне—заможнікаў, якія захапілі калгаснае кіраўніцтва ў свае рукі. Актывісты выкрываюць шкодніцтва гэтых кіраўнікоў—заможнікаў, указваюць на безгаспадарчасьць—пагніло збожжа і інш.

Лапіцкі—адзін з праўленцаў—абараняе праўленьне, яму падпявае Чыкун—кулацкі падпявала, кажучы: „Жыта самі гнілое зьямо, ну а наконт падзяжу, то, убачыце, так заўсёды, калі вялікае стада—вялікі і падзеж“.

Па думцы кулакоў-праўленцаў зьяўляецца зусім нармальным зьявішчам, што жыта пагніло каля 600 пудоў, мякіны каля 450 пудоў, засталося несабраным 2 *га* канюшыны, 1 *га* канапель і частка буракоў, згніло мяса з траіх цялят, здохла трое коняй і 3 жарабят, што 17 кароў было пастаўлена ў заможніка Коласа Лявона, які масла ад іх прадаваў у сваю карысьць. Што працадні ў працоўныя кніжкі не акуратна запісваліся, што загадчык СТКФ Лапіцкі, ён-жа намесьнік старшыні калгасу, паставіў у свой былы хлеў 4 каровы і жонка даіла іх і за 4 каровы запісваўся 1 працадзень, а сабе ён пісаў 30 працадзён у месяц за тое, што быў загадчыкам фэрмы, дзе было ўсяго 8 сьвінаматак. Прысвоіў сьвіны корм, калгасную скуру, прысвоіў воўну і шмат іншага.

На чале гэтага калгасу стаяў Козел Міхась—сын эканома маёнтку князя Радзівіла, які ўзначальваў усю гэтую шкодную дзейнасьць, заціскаючы крытыку, хітра маскуючыся, тлусьцеў за кошт калгасу.

Але рабселькоры праз сваю раённую газэту — „Калгасьнік Вузьдзеншчыны“ выкрылі шкоднікаў калгасу. Пракуратура ўзялася за гэту справу. Вораг калгасу Козел і яго кампанія выкрыты. Пралетарскі суд павінен сурова пакараць злачынцаў, гэтага патрабуюць усе калгасьнікі.

Гэты факт яшчэ раз гаворыць аб неабходнасьці ўзмацненьня пралетарскай пільнасьці, рашучай барацьбы з расьцягваньнем калгаснай маемасьці.

Партыйная ячэйка саўгасу „Бальшавік“ павінна забясьпечыць сваім кіраўніцтвам калгас „Іскры калектывізацыі“, каб ачысьціць яго ад шкодных клясава-варожых элемэнтаў і арганізацыйна ўмацаваць яго. Калгас „Іскры калектывізацыі“ мае ўсе магчымасьці шпаркімі крокамі пашырацца і ўмацоўвацца.

Вузьдзенскі раён. **В. Жураўлёва.**

РЫХТУЕМСЯ ДА ВЯСНЫ

Калгас „Малыя Амговічы“, Амговіцкага сельсавету, узорна выканаў усе віды загатовак і поўнасьцю ссыпаў насенныя і страхавыя фонды добрагатунковым насеньнем. Насеньне цалкам ачышчана.

Актыўны ўдзел у падрыхтоўцы займаюць жанчыны. Была створана спэцыяльная жаночая брыгада па ачыстцы насеньня. Брыгада па - ўдарнаму працавала, нормы выпрацоўкі сыстэматычна перавыконвала. Жанчыны ня толькі змагаліся за колькасьць ачышчанага насеньня, а ў першую чаргу за якасьць ачысткі яго.

Сельска - гаспадарчы інвэнтар: калёсы, плугі, абароны, сявяркі і іншае—усё прыведзена ў спраўнасьць.

Вытворчыя брыгады замацаваны за пэўнымі вучасткамі. Плян веснавой сяўбы даведзен да кожнай калгасьніцы і калгасьніка.

Слуцкі раён. **Я. К.**

ЗМАГАНЬНЕ ПЕРАДАВІКОЎ *(канец)*

Падамо яркі прыклад.

Старшыня калгасу „Новы быт“ тав. Касмачоў, спаткаўшы кіраўніка працай сярод жанчын т. Шамшакову, жартаўліва крыўдзіўся:

— А ну цябе, тав. Шамшакова, з тваімі бабамі, усюды яны свой нос торкаюць.

— То ім коні дрэнна даглядаюцца, абязьлічка, корм пад нагамі валяецца, то хамут і дуга не на месцы, то ім плугі паламаны і чаму да гэтага часу не адрамантаваны.

— Ну, і далі ўладу жанчынам!—заключае тав. Касмачоў.

А на справе і тав. Касмачоў цэніць работу жанчын. Сам на іх сходы заўсёды прыходзіць, цікавіцца, уважліва прыслухоўваецца да іх заўваг.

Заўважылі вось, што коні дрэнна даглядаюцца, абязьлічка—жыва наладзілі догляд, прайшоў месяц,—і коняй не пазнаць. Былі, коні нібы авечкі, калматыя, а зараз коні як коні — гладкія, працаздольныя.

Рыхтуюцца да веснавой сяўбы жанчыны і Лёзьнянскага раёну. Сёлета яны пакажуць яшчэ лепшыя ўзоры барацьбы за тэмпы, за высокі ўраджай.

А. Мікуцкі.

Лёзна.

Узмоцнім міжнародную сувязь пралетарак

Лісты работніц Польшчы

Хопіць панаваць эксплёататарам

(Сілезія, Гута Бісмарка)

На нашым заводзе працуе каля 3 тысяч рабочых і 50 работніц. Зарплата жанчын вельмі мізэрная, ня гледзячы на тое, што працуюць яны як і мужчыны. Калі толькі хто-небудзь з жанчын набярэцца адвагі сказаць супроць гэтага слова, ёй адразу кідаюць: „Калі не жадаеш працаваць, можаш убірацца“. За драбнейшую павіннасьць пагражаюць выкінуць на вуліцу, зараз-жа зьніжаюць зарплату на 25 проц. Мы не павінны ні ў якім разе гэтага дапушчаць.

Мы арганізаваны ў хрысьціянскі прафсаюз, які зусім не клапоціцца аб рабочых, толькі дапамагае капіталістам. Мы ўжо зараз добра разумеем, адкуль гэтыя зьніжэньні зарплаты—таўстапузым усё яшчэ мала, а нам ужо даволі.

Хопіць ужо, даволі зьдзіраць з нас скуру, даволі панаваньня капіталістычных эксплёататараў і нашай галадоўкі. Работніца.

Мы заваюем лепшае заўтра

(Лодзь, фабрыка Пазнанскага)

У прадзільні працуе 500 чалавек, з іх 400 жанчын. Да гэтага часу мы працавалі па 3—6 гадзін; два дні на тыдзень. Працуем на 3—4 машынах, памочніц няма. Адна работніца абслугоўвае 9 машын, зарабляем амаль 6 злотых за два дні. Майстар і загадчык адносяцца да работніц надзвычай дрэнна. Майстар звоніў работніцу за тое, што яна заявіла аб нядобраякаснасьці прадзіва, прытым аблаяў яе самымі грубымі словамі. Дэлегатаў у нас няма, ёсьць лёкаі буржуазіі. Калі трамвайшчыкі забаставалі, у нас работа пайшла па 10—11 гадзін у дзень і на працягу ўсяго тыдню. Буржуазія перапалохалася, каб і мы не забаставалі. Лёкаі бегалі і гаварылі, што Пазнанскі атрымаў заказы і што будзем працаваць поўны тыдзень. А зараз вывешана абвестка, што фабрыка будзе 3 дні працаваць.

Нашы работніцы не жадаюць ужо больш хадзіць у такіх ланцугох і маўчаць перад здраднікамі Краеўскімі і Залескімі. Мы арганізуем у сябе прафсаюзную левую апазыцыю і самаабарону, якая будзе стаяць на чале нашай барацьбы. Мы павінны скінуць ланцугі і стаць на барацьбу за паляпшэньне быту, выгнаць буржуазных лёкаяў з кіраўніцтва прафсаюзаў.

Калі будзем добра арганізаваны, мы дружна і згодна дамо адпор наступленьню капіталістаў і заваюем лепшае заўтра.

Ф.

Калі кіраваць будуць рабочыя' у нас будзе хлеб і работа

(Лодзь)

На другі дзень забастоўкі 2.600 рабочых „Шлесэраўскай мануфактуры“ з-за нявыплаты заработку 100 жанчын накіравалася ў кантору дырэктара. Ён адмовіўся выдаць грошы і мы зачынілі кантору і не выпускалі дырэктара. Так трымалі яго паўдня. Дырэктар нам крыкнуў: „Буду рабіць усё тое, што мне спадабаецца, хіба толькі камунізм возьме ўсё ў свае рукі“. Зараз-жа адна з нашых паўтарыла голасна дырэктарскія словы (гэта потым пайшло па ўсёй Лодзі). У выніку баявой настойлівасьці жанчын ён павінен быў нам выплаціць заработак.

У адным дырэктар мае рацыю. Да таго часу, пакуль кіраваць будуць фабрыканты, рабочыя асуджаны на голад і галечу, але калі кіраўніцтва возьмуць у свае рукі рабочыя і сяляне, тады ў нас будзе работа і хлеб.

Г.

Дэманстрацыя работніц у Бэрліне.

Рабселькоркі, чытачкі часопісі, пішэце праз рэдакцыю часопісі „Работніца і калгасьніца Беларусі“ лісты работніцам і сялянкам Польшчы і Заходняй Беларусі аб сваёй працы і быце.

Прывітаньне ЦК УсеКП(б) Серафімовічу А. С.

ЦК УсеКП(б) горача вітае пралетарскага пісьменьніка тав. Серафімовіча А. С. у дзень яго сямідзесяцігодзьдзя.

Камуністычная партыя высока цэніць тав. Серафімовіча, як пралетарскага пісьменьніка-рэвалюцыянэра, тварца клясычнага твору „Жалезны паток“.

ЦК УсеКП(б) жадае тав. Серафімовічу здароўя і сіл на справу служэньня рабочай клясе, на справу поўнай перамогі сацыялізму.

ЦК УсеКП(б).

А. С. СЕРАФІМОВІЧ

20-га студзеня гэтага году працоўныя Савецкага Саюзу адзначалі 70-цігадовы юбілей буйнейшага пралетарскага пісьменьніка, пісьменьніка-бальшавіка Аляксандра Серафімавіча Серафімовіча. Апрача 70-цігодзьдзя ад дня нараджэньня А. С. Серафімовіча мінула 45 год яго рэвалюцыйна-літаратурнай дзейнасьці, 30 год ад часу выхаду ў сьвет першага збору яго твораў і каля 25 год ад часоў напісаньня раману „Горад у стэпу“, аднаго з самых выдатных твораў перадрэвалюцыйнай расійскай літаратуры.

Нарадзіўся Аляксандр Серафімовіч у былой Данской вобласьці, у станіцы Ніжня-Курмаярскай. Пасьля скančэньня гімназіі вучыўся на фізмаце тагачаснага Пецярбурскага унівэрсытэту, дзе меў знаёмства з братам Уладзімера Ільліча Леніна—А. І. Ульянавым.

У 1887 г. за рэвалюцыйную дзейнасьць А. С. Серафімовіч трапляе ў турму і адміністрацыйна высылаецца ў Архангельскую губэрню. Там-жа, у сасланьні, Аляксандар Серафімовіч піша сваё першае апавяданьне „На крыге“.

У Мезені, у Архангельскай губэрні, Аляксандр Серафімовіч прабыў тры гады, пасьля чаго быў высланы на Дон, у станіцу Усьць-Мядзьведзіцкую (пастановаю саюзнага ўраду яна названа цяпер імем юбіляра). У гэты пэрыяд творчасьці пісьменьніка ім напісан рад апавяданьняў з жыцьця шахцёраў, заводзкіх рабочых, рыбакоў.

Падзеі 1905 году адлюстраваліся ў творчасьці Аляксандра Серафімовіча апавяданьнямі, напоенымі вялікім пафасам клясавай барацьбы, у якіх надзвычай мастацка паказана ўся лютасьць задушэньня царскімі сатрапамі рэвалюцыйнага руху. У 1910 годзе А. С. Ссрафімовіч закончыў свой раман „Горад у стэпу“.

Пасьля Кастрычніку Аляксандр Серафімовіч аддана працуе ў партыйным і савецкім друку, піша брашуры і адозвы, паводле заданьняў МК, РК КП(б) і Массавету. У маі месяцы 1918 г. А. С. Серафімовіч уступае ў партыю і неўзабаве пасьля гэтага ў якасьці карэспандэнта „Праўды“ едзе на фронт грамадзянскай вайны.

У выніку работы на франтох і зьявіўся славуты твор пісьменьніка „Жалезны паток“ (выданы ў 1924 годзе, перакладзены на шмат якія мовы, у тым ліку і на беларускую). У гэтым таленавіцейшым творы глыбока перажанаўча, маляўніча паказана героіка грамадзянскай вайны. „Жалезны паток“ паставіў А. С. Серафімовіча ў першыя рады пралетарскай літаратуры.

У чым сіла „Жалезнага патоку“?

А. С. Серафімовіч усьвядоміў, што моц пісьменьніка—у яго ідэйнай, непарыўнай сувязі з клясай, у яго веданьні масы, у такім падыходзе да яе, каб маса разумела і адчувала ў пісьменьніку адданага прыяцеля і настаўніка, трыбуна і байца.

На масу, на яе калектыўны розум, на яе клясавы інстынкт рабіў стаўку А. С. Серафімовіч у „Жалезным патоку“. І не памыліўся. Поўнакроўны, жыцьцярадасны і адначасова суровы, нястрымны „Жалезны паток“ зьяўляецца ў шмат якіх адносінах недасяжным, клясычным помнікам у літаратуры, аднэй з яркіх старонак нашай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны. Не дарма ў прывітаньні сакратарыяту міжнароднага аб'яднаньня рэвалюцыйных пісьменьнікаў на імя А. С. Серафімовіча „Жалезны паток“ названы „кнігай—паўпрэдам“, у радзе тых кніг, якія „далёка за рубяжы нясуць на сваіх старонках апавяданьне пра тое, як у адвазе баёў і будоўлі здабывае пралетарыят новую эпоху сапраўды чалавечых адносін—сацыялізм“.

Уладзімер Ільліч Ленін надзвычай высока ставіў творчасьць пралетарскага пісьменьніка А. С. Серафімовіча. Да нас дайшоў адзін дакумант—ліст Ул. Іл. да Серафімовіча, у якім ён адзначае:

— „...Я надта шкадую, што мне не ўдалося ажыцьцявіць сваё жаданьне часьцей бачыцца і бліжэй пазнаёміцца з вамі. Але вашы творы і апавяданьні сястры ўнушылі мне глыбокую сымпатыю да вас і мне вельмі хочацца сказаць вам, як патрэбна (падкрэсьлена Леніным—Ю. Л.) рабочым і ўсім нам ваша работа...“

Шлях А. С. Серафімовіча, як пісьменьніка, цяжкі і складаны. На гэтым шляху былі і частковыя зрывы (памылкі, асабліва па лініі недаацэнкі значэньня сялянства ў рэвалюцыі). А. С. Серафімовіч здолеў перамагчы іх у сябе, пераварыць у творчасьці.

Рабочая кляса і калгаснае сялянства нашай краіны ведаюць Серафімовіча, любяць яго і чакаюць новых твораў вялікага пісьменьніка, твораў, прасякнутых запалам і веліччу эпохі сацыялізму.

І Аляксандар Серафімовіч дасьць гэтыя творы. Ня так даўно, напрыклад, ён паведаміў, што прыступае да работы над кнігай, у якой будзе асьветлен калгасны рух і паказана роля партыі на вёсцы.

Юр. Лявонны.

ГПБ Ст. [illegible]

Пастанова прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саюзу ССР

Узнагарадзіць пралетарскага пісьменьніка тав. Серафімовіча А. С. ордэнам Леніна за яго літаратурныя заслугі перад рабочай клясай і працоўнымі масамі Саюзу ССР.

Старшыня ЦВК Саюзу ССР **КАЛІНІН.**

Сакратар ЦВК Саюзу ССР **А. ЕНУКІДЗЭ.**

Масква, Крэмль, 19 студзеня 1933 г.

У ПАХОДЗЕ

(*Урывак з „Жалезнага патоку“* **А. С. Серафімовіча**)

„Чаго-ж вы захацелі?—голасам іржавага жалеза загаварыў Кожух.—У кожнага салдата ў абозе маці, бацька, нявеста, сям'я—ды хіба-ж ён пакіне іх. Калі будзем сядзець тут, дачакаемся,—выражуць да аднаго. Іці трэба, іці і іці. На хаду перэфармуемся.

Трэба хутчэй міма гораду, не супыняцца, а іці берагам мора. Дойдзем да Туапсэ, там па шашы перавалім цераз галоўны хрыбет і злучымся з галоўнымі сіламі. Яны далёка не адыйшлі. А тут штодня сьмерць абступае.

* * *

У кожнага сваё. Пад павозкай што прытулілася да самага прасла, нібы галубка варкуе. І адкуль-бы галубцы ўночы варкаваць пад павозкай ля прасла, варкаваць і рабіць гулюшкі і пускаць пухіры маленькім роцікам. „Ввв-ва“ і „уа-ввв-ва“... Але, мусіць, камусьці гэта салодка, і любы грудны матчын малады голас таксама варкуе:

— Та што-ж ты, мое квыточко, мой квыточэк? Та покушай шчэ! Ну, на, на! Та шчо-ж ты нэ бэрэш? От як, мы уміем галовой вэрць та языком гэть мамкіну сыську.

* * *

А бясконцныя абозы, уздымаючы ўсё пакрываючыя клубы пылу, рухаліся, рыпаючы, зьвіваючыся на дзесяткі вёрст па прасёлку, і сінелі наперадзе гары. У павозках чырванелі накіданыя падушкі, тырчэлі граблі, рыдлёўкі, ражкі, блішчэлі асьляпляюча люстры, самавары, а паміж падушак, паміж ворахаў вопраткі, пасьцеляў, трантаў выглядалі дзіцячыя галоўкі, вушы кошак, квакталі ў плеценых кошыках куры, на початку ішлі ззаду каровы, і, высалапіўшы языкі і хутка дыхаючы, цягнуліся, трымаючыся ў цені павозак, калматыя ў дзідах сабакі. Рыпелі абозы з наваленым на іх дабром—бабы і мужыкі прагна і насьпех кідалі на калёсы ўсё, што траплялася пад рукі, калі прышлося бегчы са сваёй хаты ад паўстаўшых казакоў.

Ня ў першы раз узьнімаліся так іншагароднія. Успышкі пасобных казацкіх паўстаньняў супроць Савецкае ўлады за апошні час ужо ня раз выганялі іх з наседжаных гнёздаў, але гэта працягвалася два-тры дні, прыходзілі чырвоныя войскі, уводзілі парадак—і ўсё вярталася назад.

А цяпер гэта цягнецца занадта доўга,—другі тыдзень. А хлеба захапілі ўсяго на некалькі дзён. І кожны дзень чакаюць—вось-вось скажуць: ну цяпер можна вяртацца, а яно ўсё далей, усё больш заблытана; усё зьлейшыя ўзьнімаюцца казакі; адсюль весткі па станіцах стаяць шыбеніцы, вешаюць іншагародніх. І калі гэтаму будзе канец? І што цяпер з пакінутай гаспадаркай?

* * *

Матаюць галовамі добрыя коні. Будуць біцца з бацькамі і братамі. Дома кінулі ўсё: хаты, жывёлу, рэчы—гаспадарка разбурана. Едуць гонкія, пругкія, яскрава чырванеюць алыя банты, завязаныя мілай рукой на папасе, і пяюць маладымі, моцнымі галасамі ўкраінскія песьні.

З замілаваньнем глядзіць на іх Кожух: „Добрэ, хлопцы; на вас уся надзія“. Замілавана глядзіць, але яшчэ з большым замілаваньнем—на гэтую босую, іншагароднюю арду, што цягнецца абыяк, абадраная, у хмарах пылу,—ён-жа косьць ад косьці, плоць ад плоці яе.

* * *

Тады, разадраўшы раптам блакітны спакой, ахнула з браняносца і пайшло ламацца і грукатам па гарах, цясьніцах, быццам валіліся гіганцкія абломкі. А праз сэкунду адгукнулася ў трыдзесятым царстве, за нярухома згубленай блакітнай далеччу.

* * *

У другі раз з браняносца асьляпляюча блiснула аграмадным языком, зноў груканула ў горадзе, пакацілася ў гарах, праз сэкунду глуха адгукнулася за морскай гладзьдзю; зноў нарадзіўся ў зіяючай блакітнай вышыні сьнегавы камячок, у розных мясцох са стогнам паваліліся людзі, а на павозцы на руках у малодкі з чорнымі брывамі і завушніцамі ў вушах, прысьпешна ссаўшы грудзі дзіцёнак абмяк, адваліліся ручачкі і вусначкі, халадзеючы расчыніліся, выпусьціўшы сасок.

Яна закрычала дзікім, зьвярыным голасам. Да яе кінуліся, яна не давалася, злосна вырываючыся і торкаючы ў халадзеючы ротік грудзі, з якіх белымі кроплямі сьцякала малако. Маленькі тварык з паўзаведзенымі вочкамі пагасаў, наліваючыся жоўцю.

* * *

А ўжо сонца куды вышэй гор, і зямля наліваацца сьпякотаю, і на бляск мора балюча глядзець. Гадзіна, дзьве, зноў,—усё ідуць і ідуць. Людзі пачалі вагацца, коні спыняюцца.

— Чы він з глудзу нэ з'іхаў, цэй Кожух.

Усплывае мацерная лаянка.

* * *

Кожуху дакладваюць:

— Так што, таварыш Кожух, тры павозкі змыла ў процьму зусім з людзьмі. Адну двуколку разьбіла каменем з гары. Двох забіла маланкай. Двое з 3-яй роты згінулі няма ведама дзе. А коні дзесяткамі падаюць, па ўсёй шашы ляжаць.

Кожух глядзіць на чыста вымытую шашу, на скалы, якія сурова ўздымаюцца, і гаворыць:

— На начлегі ня спыняцца, ідзі бесьперастанку, дзень і ноч ідзі.

— Коні ня вытрымаюць, таварыш Кожух. Сена—ані каліва. Цераз лясы ішлі—хоць лісьцем кармілі, а цяпер голы камень.

Кожух памаўчаў.

— Ідзі бесьперастанку.

* * *

Тры дні ня спаў Кожух, стаў твар, як дублёны паўкажушок; чуе, нібы па калені ўваходзяць у зямлю ногі. Прышла чацьвертая ноч, штохвіліну ўспыхваючая гарматнымі выбухамі. Кожух гаворыць:

— Я на гадзінку лягу, але, калі што, будзеце адразу-ж.

Толькі заплюшчыў вочы, бягуць:

— Таварыш Кожух, таварыш Кожух! Кепская справа...

* * *

Кожух пастаяў з апушчанай галавой, потым узьняў, агледзеў гэтыя тысячы і паламаў маўчанку:

— Дык за што-ж цярпелі тысячы, дзесяткі тысяч людзей цыя мукі? за што?

Ён зноў паглядзеў на іх і раптам сказаў нечаканае:

— За адно: за Совіцку ўласьць, бо вона адна сялянам, нэма у іх більш нычога..."

— Уррр-а-а-а—нашаму бацькові!.. Уррра-а-а-а-а!..

Калі зноў паставілі на павозку, Кожух зьлёгку ківаўся, а вочы блакітныя звузіліся, усьміхаюцца хітрай хахлацкай усьмешкай.

* * *

Нязьлічона блішчаць у цемры агні, так-жа нязьлічоны па-над імі зоркі.

Л—ны

АНДРЭЙ УШАКОУ

ПАЧАТАК МАЛАДОСЬЦІ

Сьведкаю маўклівай
быў тыфозны вечар.
Роспачна над трупам
зарыдала Валя,
Сьмерць пад абразамі
запаліла сьвечкі,
на халодным целе
рукі скрыжавала.

Палыновых сьлёз
ня стрымаць ад страты,
жаль з грудзей прарваўся,
— на каго-ж ты,
мой любы тата,
ды пакінуў адзінокую сіраціну.
А пасьля, чаканячы
глуха рытм,
мчаў цягнік праз вёрсты
у далёкі горад.

І ня знаў,
што зайцам
вёз на буфэры
Валіну вялікую
роспач і гора.
„Матчыным“ дзецям —
віны і торт...
Гэткі добры горад.
Разьвя-а-сёлы горад...

.. І прышоў да Валі
грозны крэдытар,
хцівым кашчэем
прагны голад.

— Працы? Ну, правальвай,
тут не багадзельня...
Як цякнік з разгону
у жудасны тупік.
Думы ляцелі
ў сум і безнадзейнасьць.
— Гора пад каламі
капае крывёй.
Дум хада спыняецца:
— Пекная сялянка.
Нехта супакоіў, ветліва прывёў
да карчмы
з чырвоным ліхтарам ля ганку...

* * *

Цяжка ў прытон зайсьці
ды хочацца жыць.
Перайсьці прыстойнасьці
рубяжы?
Хітра мружыць вочы
тлусты твар,
будзе колькі хочаш
ежы і пітва.

Радасьць музыкі,
рэкі він...
Гонар выкінь
з бабскай галавы.

Будзеш ты шчасьлівая,
як нідзе ніхто.
(І ў голасе лісьлівы
і абманны тон).
Ты з прыгожым тварыкам
будзеш посьпех мець
(цела, як тавар, які
прадаваць за медзь).

Будзе лёгкай праца
і кліентаў шмат,
будзе нажывацца на табе карчмар
і ўслаўляць распусны
твой жабрачы лёс.

— Сьмейцеся, вусны,
праз вазёры сьлёз...

Маладосьць замучаюць
карчма і цяпло
і старой анучаю
выкінуць пад плот...,
Цяжка у прытон зайсьці,
ды хочацца жыць.
І...
Перайшла прыстойнасьці
рубяжы.

* * *

Мінулых гадоў
паўстае аблічча
і грудзі давіць
нянавісьць і злосьць:
Расія
Жабрацтва і хвароб вэнэрычных,
прадавала
дачок сваіх маладосьць,
І праз люкі вачэй
пазірае старасьць.
і на твары зморшчкі ляглі без
                    пары.

Прамільгнула жыцьцё,
як міражныя мары,
але сэрца
агнём маладосьці гарыць.

Толькі-б рэштка яго
        ня згубілася марна,—
І яна
        тры з паловай дзесяткі гадоў
прынесла ў калгас,
каб работай ударнай
нішчыць
        душныя,
        брудныя звычкі дзядоў.

Прынесла напорную
            цьвёрдую волю
І надзею
ў сьветласьць жыцьцёвых
                    зарніц.

І крыўдна часамі
        на іншых да болю,
што яны
        ня ўмеюць
        жыцьцё цаніць.
Вы ня елі хлеба
        з крывёю і потам
вы ня ведаеце,
        як жылі бацькі...

Трэба так,
        як гадуюць дзіцё,
            з пяшчотай
Гадаваць
        маладога жыцьця парасткі.
Ёсьць у матак
        маленькія, кволыя дзеці,
ёсьць вялікая матчына радасьць —
            сям'я.
Толькі Валі аднэй
        ня выпала мець іх —
цісьне горла
        крыўды камякі.

Ня ведала матчынай радасьці
            Валя
Пяшчот цяплыня
        ёй чужою была.

Новыя дні
        жаль у труну пахавалі.
Чалавечае права
        праца дала.

— Расьцеце,
        калгасаўскія гадаванцы,
шумлівы і радасны
        ясельны гурт.

Я разам з другімі
        напружанай працай,
вас пешчу,
        гадую і берагу.

І часта ў брыгадзе
гаворыць дзяўчатам:
— ёсьць радасьць
        і хлеб,
            і прытулак ёсьць...
Вось адсюль ідзе жыцьцёвы
                    пачатак,
тут мая пачынаецца маладосьць.

Рабочыя друкарні імя Сталіна наладзілі шэфства над вёскай

Шэфкуст друкарні імя Сталіна (г. Менск) 2 гады шэфствуе над прыгарадным Навадворскім сельсаветам і мае багаты вопыт шэфскай працы. Гэты вопыт заслугоўвае ўвагі рабочых і работніц іншых прадпрыемстваў.

Рабочыя друкарні імя Сталіна разам з рабочымі і служачымі прадпрыемстваў і ўстаноў, якія прымацаваны да шэфкуста друкарні, па-бальшавіцку на справе дапамаглі падшэфнаму Навадворскаму сельсавету ў выкананьні ўсіх гаспадарча палітычных задач, дапамаглі арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаваньню калгасаў.

На працягу 1932 году было паслана ў падшэфны сельсавет 59 брыгад з лікам 280 чалавек. Гэтыя 280 чалавек прарабілі значную работу. Асабліва заслугоўвае ўвагі праца па барацьбе за сваячасовае выкананьне загатовак і ссыпку насенных фондаў. Брыгада рабочых на чале з рабочым друкарні Гараўскім бязвыезна сядзела ўвесь час у сельсавеце ў часе ходу загатовак і актыўна змагалася з сабатажнікамі загатовак, разам з актывам калгасаў выкрывала клясавых ворагаў, якія замаскаваліся, захаваліся і прыкрыліся партыйным білетам.

Навадворскі сельсавет адставаў у загатоўках пакуль ня быў зломлен кулацкі сабатаж. Пры актыўнай дапамозе рабочай брыгады былі выкрыты ўкрывальнікі і кіраўнікі гэтага сабатажу—старшыня сельсавету Міхалькевіч і сакратар сельсавету Мачальскі, якія 4 гады стаялі на чале кіраўніцтва гэтага сельсавету. Зараз яны пасаджаны на лаву падсудных, як клясавыя ворагі. Міхалькевіч і Мачальскі няправільна даводзілі заданьні да паасобных вёсак і двароў. Гэтыя факты былі выкрыты ў часе загатовак. Выкрыта таксама раскрадваньне калгаснай маемасьці (капусты, буракоў) у вёсцы Лошыца. Выкрылі кулацка-варожы твар паасобных калгасьнікаў. У калгасе імя Шаранговіча выявілі былога паліцэйскага Германа і паставілі пытаньне перад сельсаветам аб адкліканьні яго сына з радоў Чырвонай арміі. У вёсцы Клімавічы раскрылі кулацкі твар камісіі садзейнасьці, на чале якой стаялі кулакі і моцныя заможнікі і патакалі сабатажу загатовак з боку цьвёрдазаданьнікаў. Пасьля праведзенай актыўнай барацьбы з сабатажнікамі плян зататовак і ссыпкі насенфондаў быў поўнасьцю выканан.

Значна дапамагла ў працы па загатоўках выязная рэдакцыя шматтыражкі друкарні імя Сталіна, якая на месцы ў падшэфным сельсавеце выпусьціла 11 нумароў газэты — „Калгасьнік Навадворшчыны“. На старонках штодзенкі зьмяшчаўся выкрываючы матар'ял, паказваўся вопыт лепшых перадавікоў, зьмяшчаліся здымкі лепшых ударнікаў загатовак, жорстка бічаваліся зрыўшчыкі і сабатажнікі загатовак.

Вакол газэты згуртавалася група ўдарнікаў-селькораў з калгасьнікаў, якая замацавана і надалей і зараз праводзіць сваю работу на фронце падрыхтоўкі да веснавой сяўбы.

Працавала спэцыяльная брыгада па рамонту інвэнтару. Быў зроблен агляд становішча цяглавай сілы—коняй. Пасьля гэтага догляд коняй палепшыўся.

З дапамогаю шэфаў было наладжана рахункаводзтва ў вёсках Пашкавічы і Клімавічы, што дапамагло правільнаму і сваячасоваму разьмеркаваньню ўраджаю ў калгасах.

Беларускі дзяржаўны тэатр і Дамэц, якія ўваходзяць у шэфкуст, зрабілі некалькі пастановак у падшэфным сельсавеце. Пасылалася некалькі раз кіноперасоўка. Шэфы дапамаглі арганізацыі дзіцячых устаноў—ясьляй і пляцовак, якія працавалі ў памяшканьнях школы. Актыўнымі ўдзельнікамі і агітатарамі гэтай справы сярод мас калгасьніц былі работніцы друкарні імя Сталіна Шыфрына і Вайнарчук.

Зараз шэфкуст шырока разгарнуў падрыхтоўку да веснавой сяўбы. Пасланы брыгады па рамонце інвэнтару. Кожны цэх і прымацаваная да шэфкуста ўстанова маюць свой плян шэфскай працы.

Асабліва заслугоўвае ўвагі мэтад працы шэфкуста. Шэфпраца зьяўляецца ня толькі працай самога шэфкуста, які працуе сыстэматычна, апэрацыйна, але і ўсёй партарганізацыі. На шэфпрацу вылучаюцца лепшыя, праверaныя на працы партыйцы і ўдарнікі.

Уся шэфская работа праводзіцца мэтадам сацспаборніцтва. Шэфкуст друкарні імя Сталіна выклікаў на сацспаборніцтва завод „Бальшавік“ (г. Менск) і Паледрук (Гомель) на лепшую падрыхтоўку і правядзеньне веснавой сяўбы ў падшэфным сельсавеце. Абвешчан конкурс на лепшы цэх па шэфскай працы і на лепшую калгасную штодзенку ў часе веснавой сяўбы.

Кожная праведзеная ў падшэфным сельсавеце гаспадарча-палітычная кампанія падагульваецца на рабочым сходзе з удзелам калгаснага актыву, дзе намячаюцца і далейшыя задачы працы.

Так была ўсебакова падагулена ўборачная і пасеўная кампанія 1932 году. На ўрачыстым сходзе рабочых, прысьвечаным гэтаму пытаньню, калгасамі былі прэміяваны лепшыя ўдарнікі-рабочыя прадуктамі харчаваньня. Шэфкуст прэміяваў ударнікаў-калгасьнікаў прамтаварамі на суму 1.000 р. З 21 чалавека прэміяваных калгасьнікаў—7 жанчын.

Зараз паміж цэхамі і паасобнымі калгасамі заключаны сацумовы. Шэфкуст добра вывучыў і ведае калгасны актыў. Цікава адзначыць такі факт, што калі адбываўся перагляд складу партызан, то паасобныя калгасьнікі-партызаны зварачаліся да шэфкуста за характарыстыкамі.

Усе дырэктывы партыі, як пастановы апошняга пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б) і сьнежаньскага ЦК КП(б)Б, з дапамогай шэфаў даводзяцца да мас праз агульныя сходы калгасьнікаў.

Ёсьць адзін недахоп у працы шэфкуста—гэта праца сярод жанчын. Гэта галіна працы зусім па-за ўвагаю як шэфкуста, так і партыйнай арганізацыі друкарні імя Сталіна. Тут нейкая хворая традыцыя, якая перарастае ў яўную недаацэнку работы сярод жанчын. З жанпрацай у самой друкарні ня ўсё добра. Дэлегацкія сходы ў самой друкарні да гэтага часу не працуюць. Як яны працуюць у падшэфным сельсавеце—ні парткалектыў, ні шэфкуст пра гэта ня ведаюць. Гэты недахоп у працы 1933 году павінен быць выпраўлен.

На вопыце добрых бакоў працы шэфкуста друкарні імя Сталіна могуць павучыцца іншыя прадпрыемствы.

В. Кандратава.

ZAMKNIĘTA
Nº
JADALNIA
S.M.T.
ЗАЧЫНЕНАЯ
2
СТАЛОЎКА
М.Т.С.
ДЗЕРЖЫНСКАГА ГАРПО.

Кандыдат на прэмію па конкурсу

Сталовая Дзяржынскай МТС уключылася ў усесаюзны конкурс сталовых МТС і саўгасаў і зьяўляецца лепшай па БССР па свайму культбытавому абслугоўваньню рабочых МТС Сталовая Дзяржынскай МТС мае ўсе шансы на атрыманьне прэміі па конкурсу.

На здымку, лепшая ўдарніца закрытай сталовай гэтай МТС.

ЦАНА 10 КАП.

Ручная праца

302

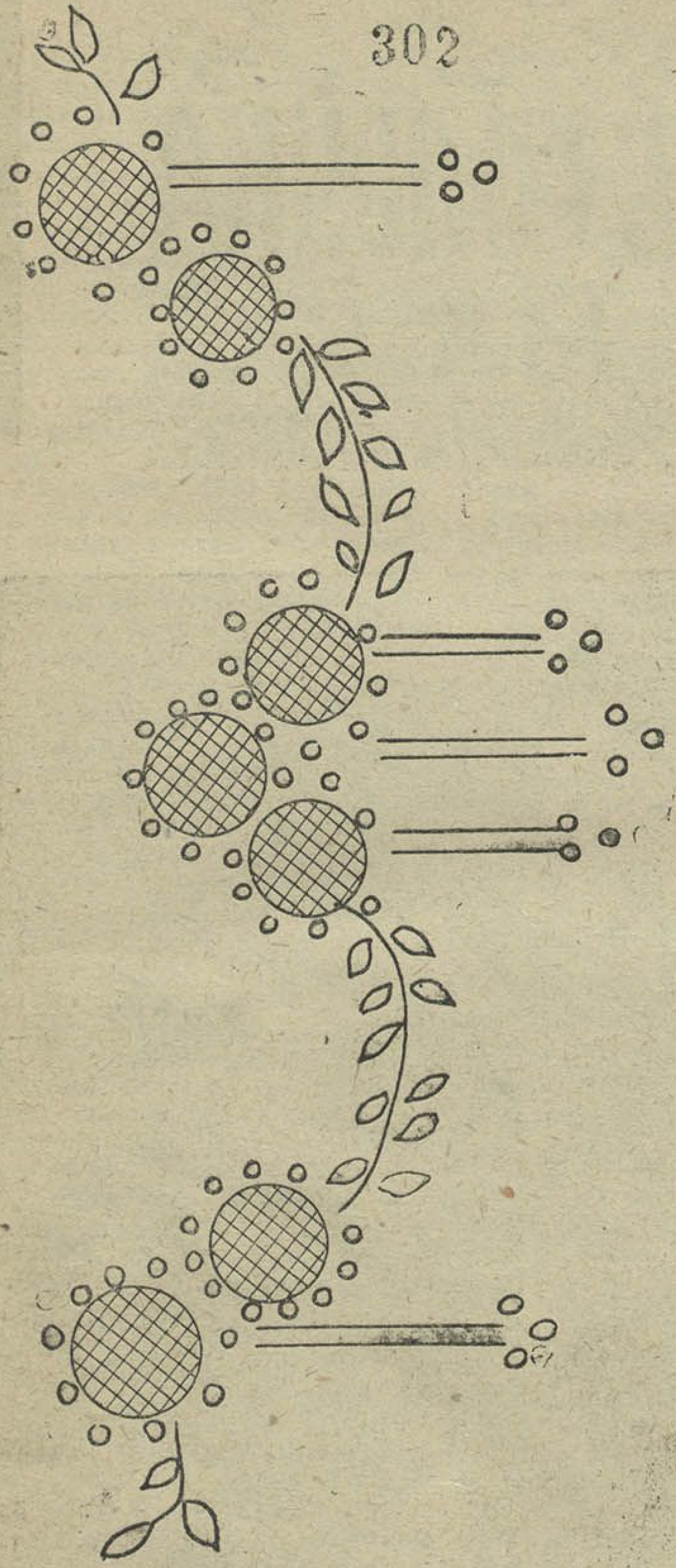

Вузор для сарочкі.

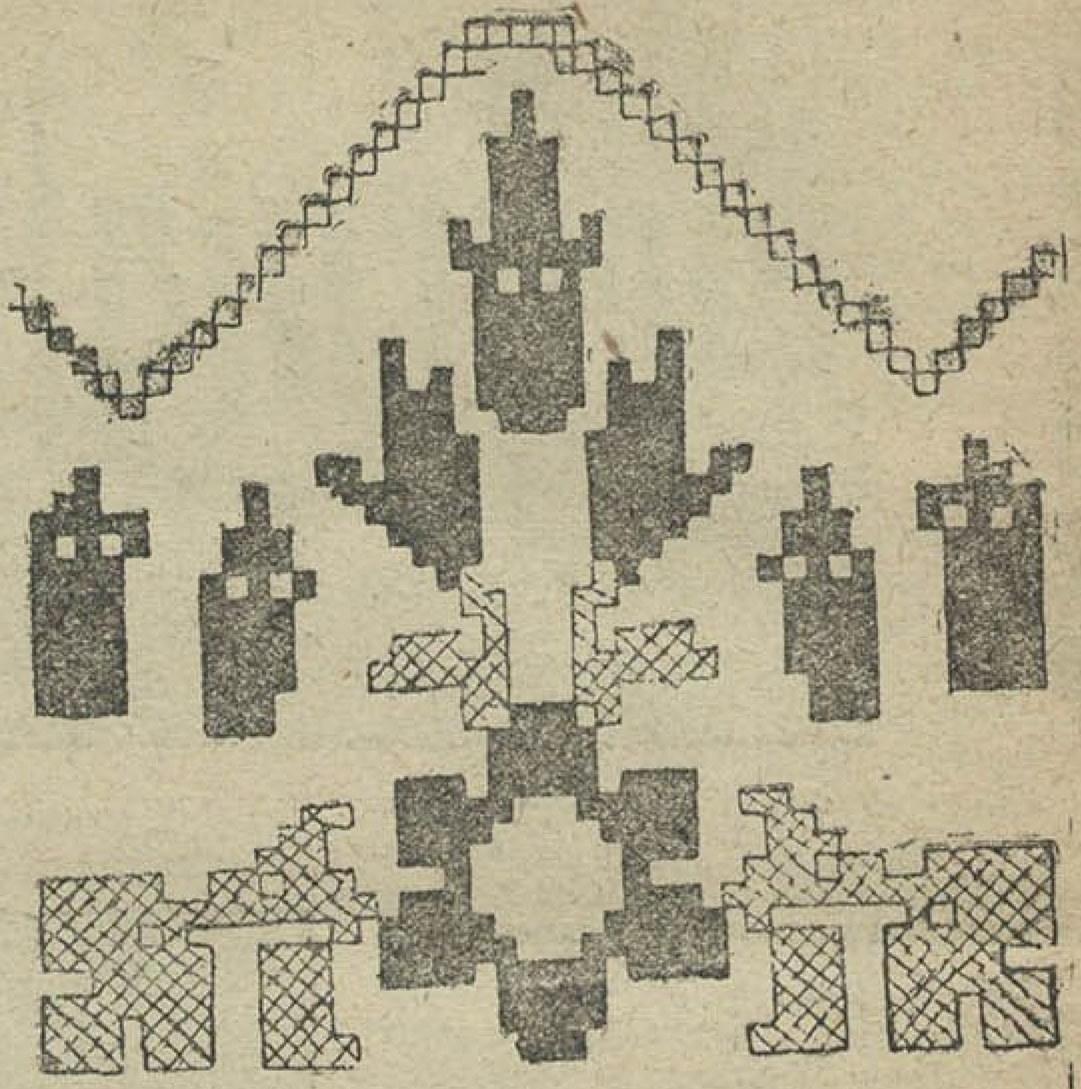

ЗДАВАЙЦЕ

ПАДПІСКУ
НА ЧАСОПІСЬ

РАБОТНІЦА І КАЛГАСЬНІЦА
БЕЛАРУСІ на 1933 г.
ЛІСТАНОСЦАМ
АБО
НА ПОШТУ

ЧАСОПІСЬ
ВЫХОДЗІЦЬ
6 РАЗОЎ
У МЕСЯЦ
КАШТУЕ 30 КАП.
У МЕСЯЦ

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
МЕНСК, САВЕЦКАЯ 63,
2-і ПАВЕРХ, ПАКОЙ № 13.

Фото ГРЫНА

На першай стар. вокладкі—рамонт трактароў у Дзяржынскай МТМ

Выданьне ЦК КП(б)Б

Адк. рэдактар Э. ШАПІРА.

Друкарня імя Сталіна Заказ № 577 У ліку 9310 экз. Менгарліт № 1416.